

Un informe de la Xarxa Vives d'Universitats revela que l'accés a la universitat continua dependent del suport familiar

Pel que fa al gènere, les dones són majoria a la universitat però la seua presència és encara minoritària en les Enginyeries i les Ciències Experimentals i Matemàtiques

La **Xarxa Vives d'Universitats** ha fet avui públics els resultats de l'**informe Via Universitària: Accés, condicions d'aprenentatge, expectatives i retorns dels estudis universitaris (2020-2022)**, en què han participat vora 50.000 alumnes de 20 universitats, entre elles la **Universitat Jaume I de Castelló, de Catalunya, la Comunitat Valenciana, les Illes Balears i Andorra**. L'estudi analitza les condicions de vida de l'estudiantat, les seues formes d'estudiar, la seua vinculació amb la universitat, els seus hàbits culturals, els condicionants econòmics, així com les seues expectatives, valors i creences en relació amb l'educació superior. En aquesta tercera edició s'analitza, per primera vegada, l'impacte de la crisi sanitària en els estudis. L'informe ha estat presentat, aquest matí, per la direcció científica i tècnica de l'estudi a la Universitat de Barcelona. I ha comptat amb la participació de la fins ara vicerectora d'Estudiantat i Compromís Social, Inmaculada Rodríguez i el vicerector adjunt de Planificació i Qualitat, Iván Barreda de l'UJI.

La universitat s'estanca en l'avanç cap a l'equitat

Només 1 de cada 10 estudiants prové de classe social baixa, segons l'informe Via Universitària (2020-2022) de la Xarxa Vives. D'aquesta manera, la classe social predominant a la universitat és la classe alta: el 58,5 % als graus i el 60,9 % als màsters. Els resultats de Via Universitària mostren que la classe social baixa és la menys representada: suposa només el 9,1 % de l'estudiantat. El sistema universitari està encara lluny de l'equitat i queda molt camí per recórrer en aquest objectiu.

Per àrees de coneixement, els estudiants que provenen d'un entorn familiar amb nivell formatiu baix estan més representats en les branques acadèmiques de Ciències Socials i Jurídiques (22,5 %) i Humanitats (21,3 %), que no pas en Enginyeries (15,6 %), Ciències (13,7 %) i titulacions mixtes (10,3 %).

El suport familiar, essencial per poder estudiar a la universitat

Les dades de l'estudi que ha fet públic la Xarxa Vives d'Universitats mostren que els progenitors són els principals finançadors dels estudis superiors. Així, les famílies són els màxims finançadors de les despeses globals dels estudis (54 % de les despeses). Aquesta dada també està plenament relacionada amb l'habitatge, ja que 6 de cada 10 estudiants de grau viuen amb les famílies durant la seua etapa universitària. Els resultats de Via Universitària mostren com l'accés a la universitat no comporta una emancipació de la casa parental.

Les carreres reproduïxen les desigualtats de gènere

Pel que fa al gènere, les dones són majoria a la universitat (64 %) però la seua presència és encara minoritària en les Enginyeries (36,5 %) i les Ciències Experimentals i Matemàtiques (39,3 %). Les dones s'orienten cap a les àrees de salut i cures, artístiques i educatives, mentre que els homes cap a les que tenen a veure amb els espais de poder i de presa de decisions. Cal destacar que precisament els àmbits de coneixement tradicionalment més masculinitzats solen tindre més sortides laborals, prestigi social o un sou més elevat.

Els resultats de l'informe de la Xarxa Vives també constaten que les estudiantes s'esforcen molt més a respondre a les exigències acadèmiques, especialment en **carreres masculinitzades**, on són minoria. Són més disciplinades i constants en l'estudi. L'anàlisi en termes de bretxa de temps dibuixa una realitat on les dones es dediquen més a les feines de casa i cures en l'àmbit familiar, mentre que els homes dediquen més hores a les seves aficions personals i a fer vida social.

1 de cada 4 estudiants ha patit ansietat en els 12 mesos centrals de la pandèmia

Per primer cop, l'informe Via Universitària ha incorporat preguntes relacionades amb la salut mental i el benestar emocional. Seguint les definicions de l'**Enquesta Europea de Salut**, s'ha preguntat a l'estudiantat si han patit ansietat crònica o cap altre problema de salut mental. Un 22,8 % assegura haver patit ansietat i un 26,4 % declara haver patit depressió en alguna ocasió. Això explica com la pandèmia ha afectat notablement la salut mental dels estudiants, especialment durant el període 2020-2021.

L'informe també assenyala com les metodologies docents tradicionals han perdut pes, mentre que s'ha incrementat la presència de metodologies més actives i innovadores. En relació a l'ensenyament a distància, 4 de cada 10 estudiants valora positivament l'esforç de les universitats per adaptar-se a la situació provocada per la pandèmia i el treball dels docents.

Es consoliden les diferències entre els estudiants d'universitat presencial i virtual

Una altra de les tendències que es confirma en aquesta tercera onada té a veure amb el perfil general de l'alumnat. Així, es constata que a les universitats presencials continuen sent majoritaris els estudiants de perfil convencional: joves, accedeixen a través de les PAU i sense responsabilitats familiars. Mentre que a la universitat virtual augmenta el perfil d'estudiants més grans, amb altres vies d'accés i amb càrregues laborals i familiars. D'aquesta manera, la universitat virtual actuaria també com un dispositiu de segona oportunitat per a perfils i trajectòries més complexes.

Via Universitària: l'estudi sobre estudiantat més important de la regió Pirineus-Mediterrània

La finalitat del programa Via Universitària és conèixer el perfil de l'estudiantat universitari, les seues condicions d'estudi, la satisfacció amb la docència i la vinculació amb la universitat. L'estudi de la Xarxa Vives d'Universitats recull dades sobre les trajectòries de l'estudiantat des d'una triple perspectiva: l'equitat en l'accés i vida en els estudis superiors; la transformació de la realitat dels estudiants com a resultat d'un entorn social cada vegada més divers; i la qualitat de les metodologies d'ensenyament i aprenentatge. Així, Via Universitària s'alinea amb els resultats de l'**informe EUROSTUDENT**, que recull la mateixa informació en 28 països europeus.

La tercera edició de Via Universitària està impulsada per les universitats Abat Oliba CEU, Alacant, Andorra, Autònoma de Barcelona, Barcelona, CEU Cardenal Herrera, Girona, Illes Balears, Internacional de Catalunya, Jaume I de Castelló, Lleida, Miguel Hernández d'Elx, Oberta de Catalunya, Politècnica de Catalunya, Politècnica de València, Pompeu Fabra, Ramon Llull, Rovira i Virgili, València i Vic Central de Catalunya. L'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU) assumeix la direcció tècnica. El programa

també compta amb el suport de l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra (AQUA), de l'Agència Valenciana d'Avaluació i Prospectiva (AVAP) i de la Generalitat de Catalunya.

Direcció científica:

Antonio Ariño Villarroya, catedràtic de Sociologia de la Universitat de València.

Ramon Llopis Goig, catedràtic de Sociologia de la Universitat de València.

Miquel Martínez Martín, catedràtic de Teoria de l'Educació de la Universitat de Barcelona.

Ernest Pons Fanals, professor titular d'Economia de la Universitat de Barcelona.

Direcció tècnica:

Anna Prades Nebot, cap de l'Àrea d'Internacionalització i Generació del Coneixement d'AQU Catalunya.

Daniel Torrents Vila, gestor de projectes de l'Àrea d'Internacionalització i Generació del Coneixement d'AQU Catalunya